

การรับรู้ ค่านิยม และพฤติกรรมทางเพศ ของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น

อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม

The Perceptions, Values, and Sexual Behavior of Teenage Pregnancy at Dontum District in Nakhon Pathom Province

กณิกาพร บุญชู *

ดร.คณินเดช เชื้อมวราศาสตร์ **

ดร.ปณณนุช พิมพ์ใจโส ***

บทคัดย่อ

การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นปัญหาใหญ่ที่พบมากขึ้นทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นก่อให้เกิดผลกระทบด้านพฤติกรรมและการเจริญพันธุ์ เพราะเป็นการตั้งครรภ์ที่ไม่ได้วางแผนหรือไม่ปรารถนา และส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของมารดาและทารก เกิดภาวะแทรกซ้อนจากการตั้งครรภ์ นอกจากนี้ปัญหาที่ตามมาคือความไม่พร้อมที่จะเลี้ยงดูบุตร ปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาทางสังคมอื่นๆ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบปรากฏการณ์วิทยา ตามแนวคิดของซูลเชิร์ล (Koch, 1995 ; Welton, 2003) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ ค่านิยม และพฤติกรรมทางเพศของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม เก็บรวบรวมข้อมูลช่วงเดือนสิงหาคม - ตุลาคม 2553 โดยประยุกต์วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสังเกต จากผู้ให้ข้อมูลได้แก่ หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่มาฝากครรภ์ โรงพยาบาลดอนตูม อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 10 ราย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ร่วมกับแบบสังเกต ทำการพิเคราะห์ข้อมูลอย่างเคร่งครัด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบประเด็นหลัก ดังนี้

1. การรับรู้เรื่องเพศ พบว่า 1) การรับรู้เรื่องเพศจากครอบครัว พบว่าครอบครัวที่ขาดความรักความอบอุ่น ทำให้ขาดการรับรู้เรื่องเพศที่ถูกต้องจากบุคคลใกล้ชิด 2) การรับรู้เรื่องเพศจากกลุ่มเพื่อน พบว่ามีการได้รับข้อมูลจากกลุ่มเพื่อนสนิทเรื่องเพศสัมพันธ์ ทำให้วัยรุ่นอยากรู้อยากลองในเรื่องเพศ และการให้ข้อมูลเรื่องการป้องกันที่ไม่ถูกต้องจากกลุ่มเพื่อนก่อให้เกิดการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ 3) การรับรู้เรื่องเพศจากโรงเรียน พบว่าส่วนใหญ่มีการรับรู้ จากการเรียนเรื่องเพศศึกษา วัยรุ่นหญิงไม่ได้ให้ความสำคัญในการเรียนเพศศึกษา ไม่สามารถนำความรู้มาใช้ในการป้องกันและคุมกำเนิดได้ นอกจากนี้ผลจากการรับรู้ทำให้กลัว ไม่กล้าทำแท้งเมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น และ 4) การรับรู้เรื่องเพศจากสื่อ พบว่าส่วนใหญ่มีการรับรู้เรื่องเพศ จากสื่อประเภทโทรทัศน์มือถือ มาจากกลุ่มเพื่อนในโรงเรียน

2. ค่านิยมทางเพศ พบว่า 1) ค่านิยมเรื่องรักนวลสงวนตัวของหญิงวัยรุ่น คิดว่าเป็นเรื่องล้าสมัย การถูกเนื้อต้องตัว และการมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องธรรมดา 2) ค่านิยมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศ

*พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ หน่วยงานห้องคลอด โรงพยาบาลดอนตูม จังหวัดนครปฐม

**นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม

***อาจารย์ประจำ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน จังหวัดนครปฐม

สัมพันธ์เป็นเรื่องของความไว้วางใจจึงไม่ป้องกัน และ 3) ค่านิยมในการคุมกำเนิด ส่วนใหญ่คิดว่าฝ่ายชายเคยมีประสบการณ์ทางเพศมาก่อน จึงขึ้นอยู่กับฝ่ายชาย

3. พฤติกรรมทางเพศ พบว่าหญิงวัยรุ่นที่ขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัวจะมีพฤติกรรมการเที่ยวเตร่และคบเพื่อนต่างเพศ การอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีทัศนคติคล้ายคลึงกันและเคยมีเพศสัมพันธ์ ทำให้มีพฤติกรรมเลียนแบบเพื่อน การมีพฤติกรรมอยู่ตามลำพังกับเพื่อนต่างเพศก่อให้เกิดเพศสัมพันธ์ และ

การมีพฤติกรรมการคุมกำเนิดที่ไม่ถูกต้อง ทำให้มีการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการช่วยเหลือและดูแลหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น โดยการตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กลุ่มพ่อแม่ผู้ปกครอง กลุ่มครูและโรงเรียน หน่วยงานด้านสาธารณสุข และหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น ในการร่วมกันแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

Abstract

The qualitative research was designed to investigate the perception, value, and sexual behavior of teenage pregnancy at Dontum district in Nakhon Pathom Province. The study used qualitative methods, according to the Husserl Phenomenology (Koch, 1995 ; Welton, 2003). The participants were 10 teenage pregnancy under 20 years old who received service at The Ante natal care clinic at Dontum hospital. Data were collected from August through October 2010 and were collected by in - depth interviewing and observation. Content analysis was performed by integrating the data in order to produce the summarized findings.

The results of this study were as follows:

1. The sexual perception was found that: 1) Perception about sex from family, indicated that the family's lack of love, and warmth that's the lack of accurate knowledge about sex from Christian University of Thailand Journal

intimacy, 2) Perception about sex from friends, showed that get information about sex from friends. It makes teens curious to know about sex. And the data about protection is misunderstanding that's the main cause of unwanted pregnancy, 3) Perception about sex from school, found that the most of the perception from sex education classes. Teenage girls do not pay attention in sex education class and they can not be applied in the prevention and contraception. Furthermore, results from the recognition the result that get to dread about abortion when they are pregnant, and 4) Perception about sex from the media, found that most of the perception source from mobile phones, and from the group of friends in school.

2. The sexual value was encountered that: 1) the values of all teenage girls reserve the clay. That is out of date and the touch and sex is common, 2) the values of the prevention of sexually transmitted diseases is a matter

of trust is not necessary protected, and 3) the values of contraception shown that the most popular birth control depends on the men who have sexual experience before.

3. The sexual behavior was found that: The teenage girls who lack the warmth of family love who had the behavior of the loaf, and get the opposite sex. Being in a group of friends who have similar attitudes, and have sexual intercourse that get to imitate the behavior of friends. Stay alone with

heterosexual partner that's the cause of intercourse. And incorrect contraceptive behavior make an unwanted pregnancy.

The futuristic studies were posted, especially in the participation of concerned people, included parents, teachers and schools, the public health, and the teenage pregnancy. By integration together will make it possible to help, care, and solve the problem of teenage pregnancy and efficiency of continuity care.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นปัญหาใหญ่ที่พบมากขึ้นทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก จากการสำรวจเด็กและเยาวชน ปี พ.ศ. 2551 พบว่า วัยรุ่นที่มีอายุต่ำกว่า 19 ปี มีการคลอดสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548- 2551 โดยในปี พ.ศ. 2551 ประมาณการว่าจะมีถึง 77,092 คน จากปี พ.ศ. 2550 ที่มี 68,385 คน ซึ่งปัญหาที่ตามมาคือความไม่พร้อมที่จะเลี้ยงดูบุตร ปัญหาเศรษฐกิจเพราะไม่มีงานทำ และปัญหาทางสังคมอื่นๆ อีก การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นส่วนหนึ่งมาจากปัญหาภายในครอบครัวและปัญหาการขาดโอกาสในการศึกษา (อมรวิรัช นาครทรรพ, 2551 อ้างถึงในพรพิมล ภูมิฤทธิกุล, 2552: 1) และจากสถิติของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ปี พ.ศ. 2549 พบว่าอัตราการตั้งครรภ์ในมารดาที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีมีมากถึงร้อยละ 14.7 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์มาตรฐานขององค์การอนามัยโลก ซึ่งกำหนดไว้ว่าจะต้องไม่เกินร้อยละ 10 ขณะที่ข้อมูลกรมการปกครองพบว่าปี พ.ศ. 2551 มีทารกคลอดทั้งหมด 797,356 คน เป็นทารกที่คลอดจากมารดาอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 95,757 คน คิดเป็นร้อยละ 12 และจากข้อมูลของโครงการติดตามสภาวะการตั้งครรภ์และเยาวชนระดับจังหวัด

(Child Watch) สรุปรสถานการณ์เด็กไทยปี พ.ศ. 2548-2549 พบว่าวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 19 ปี คลอดวันละ 200 ราย นอกจากนี้มีเด็กอายุต่ำกว่า 14 ปี มาคลอดที่โรงพยาบาล เฉลี่ยวันละ 7 คน ตัวเลขนี้ไม่รวมเด็กที่มีเพศสัมพันธ์ท้องแล้วไปทำแท้งซึ่งสถิติไม่สามารถรวบรวมได้ (โครงการติดตามสภาวะการตั้งครรภ์และเยาวชน ปี พ.ศ. 2548-2549)

จากการศึกษาของฉวีวรรณ ธรรมชาติ และคณะ (2541:5) ได้ศึกษาลักษณะสำคัญของมารดาที่มีบุตรคนแรกอายุต่ำกว่า 20 ปี ในจังหวัดนครพนม พบว่ามารดาที่มีบุตรคนแรกอายุน้อยกว่า 20 ปี มีอัตราการคลอดก่อนกำหนด ร้อยละ 6.3 และทารกน้ำหนักตัวน้อย ร้อยละ 9.5 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของมานี ปิยะอนันต์ และคณะ (2548: 34) ที่กล่าวไว้ว่าปัญหาทารกแรกเกิดมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ 2,500 กรัม (2.5 กิโลกรัม) ที่พบมากถึงร้อยละ 8.7 ซึ่งมากกว่ามาตรฐานที่องค์การอนามัยโลกกำหนดไว้จะต้องไม่เกินร้อยละ 7

จากการศึกษาของ เนินสทิน และแอนเดอร์สัน (Neinstein and Anderson, 1996 : ลิวิวรรณ ชาญญผล, 2548: 9) พบว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการพัฒนาทางเพศอย่างรวดเร็ว มีแรงขับทางเพศสูง ต้องการเรียนรู้เรื่องเพศ ดังนั้น เมื่อสภาพแวดล้อมในปัจจุบันมีการ

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - เมษายน) ๒๕๕๕

เพิ่มขึ้นของสถานเริงรมย์ และวัยรุ่นสามารถเข้าถึงสื่อต่างๆที่มีส่วนกระตุ้นอารมณ์ทางเพศได้ง่ายและพบเห็นทั่วไปทั้งทางตรงและทางอ้อม เด็กวัยรุ่นในปัจจุบันต้องเผชิญกับสิ่งยั่วยุในหลายด้านทั้งลักษณะของสังคมและสื่อต่างๆ ทำให้ในเรื่องการรับรู้เรื่องเพศ ค่านิยมทางเพศ และพฤติกรรมทางเพศของหญิงวัยรุ่นในปัจจุบันเป็นไปในทิศทางที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งมีความแตกต่างจากในอดีตเป็นอย่างมาก และกำลังส่งผลให้เกิดปัญหาในด้านเพศที่ไม่พึงปรารถนา แม้ว่าในปัจจุบันจะมีความทันสมัยในเรื่องของเทคโนโลยีข่าวสาร โอกาสในการรับข้อมูลข่าวสารของวัยรุ่นนั้นก็มีมากมายหลายช่องทาง และอาจเป็นได้ทั้งคุณและโทษเพราะขาดตัวคัดกรองข้อมูลข่าวสารที่เป็นพิษเป็นภัยโดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศ ซึ่งส่งผลกระทบในเรื่องการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมในปัจจุบัน เช่น การมีเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร จากงานวิจัยของจันทร์ แรม ทองสิริ (2539:39) พบว่าสื่อต่างๆ เช่น สิ่งตีพิมพ์หรือโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาที่เน้นหรือกระตุ้นอารมณ์ทางเพศนั้นมีส่วนกระตุ้นให้วัยรุ่นอยากเรียนรู้ และมีส่วนร่วมทางเพศ และจากการศึกษาของณัชชา ถาวร (2545:20) เกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องเพศของเด็กนักเรียน พบว่าเด็กผู้หญิงมากกว่า 2 ใน 3 มีพฤติกรรมสลับกับเพศตรงข้าม ร้อยละ 51.6 เคยโทรศัพท์หาผู้ชายเพื่อขอคำความรู้จากผู้ชายก่อนและสามารถจับมือถือแขนกันได้ ในที่สาธารณะ เช่น ห้างสรรพสินค้าหรือสวนสาธารณะ ส่วนการศึกษาความเชื่อ ค่านิยมทางเพศและพฤติกรรมทางเพศในวัยรุ่นของแสงอัมพา บำรุงธรรม (2543:8) พบว่า วัยรุ่นเห็นว่าการถูกเนื้อต้องตัวหรือมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องธรรมดาเป็นการแสดงถึงความรัก มัดใจคนรักรวมทั้งเป็นความต้องการทางเพศ และสตรีบางส่วนให้ความสำคัญกับรูปลักษณ์ภายนอก เช่น การแต่งกายตามสมัยนิยม สวมเสื้อสายเดี่ยวและสวมเสื้อรัดรูป เป็นต้น เพื่อให้ตนเป็นที่สนใจของเพศตรงข้ามโดยเฉพาะหากมีคนรักจะต้องแต่งกายให้น่ามองเพื่อให้คนรักพึงพอใจ นอกจากนี้ กมลวรรณ ศรีเจริญจิตร (2547:29) ศึกษาการปรึกษาปัญหาเพศ

ของวัยรุ่นในเขตเมืองเชียงใหม่ พบว่าปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เพราะไม่ได้ป้องกันเนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศศึกษา

จากข้อมูลในด้านอนามัยแม่และเด็กระดับจังหวัด ของโรงพยาบาลทุกแห่งในจังหวัดนครปฐม พบว่ามีอัตราการตั้งครรภ์ในหญิงวัยรุ่นที่อายุต่ำกว่า 20 ปี สูงเกินเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุขที่กำหนดไว้ ไม่เกินร้อยละ 10 จากข้อมูลรายงานของหน่วยงานห้องคลอดโรงพยาบาลดอนตูม พบว่า มีผู้มาคลอดที่อายุต่ำกว่า 20 ปี ในอัตราที่สูง ซึ่งในปีงบประมาณ 2550 มีอัตราร้อยละ 25.51 ในปีงบประมาณ 2551 มีอัตราร้อยละ 23.24 และในปี พ.ศ. 2552 มีอัตราร้อยละ 21.45 นอกจากนี้ พบว่าการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นก่อให้เกิดผลกระทบด้านพฤติกรรมและการเจริญพันธุ์ เพราะเป็นการตั้งครรภ์ที่ไม่ได้วางแผนหรือไม่ปรารถนา และส่งผลกระทบทางด้านสุขภาพอนามัยของมารดาและทารก เกิดภาวะแทรกซ้อนจากการตั้งครรภ์ ทั้งในเรื่องของอุบัติการณ์เกิดภาวะเลือดจาง ความดันโลหิตสูงขณะตั้งครรภ์ การเจ็บครรภ์นาน การคลอดติดขัด ภาวะคลอดก่อนกำหนด และภาวะแทรกซ้อนจากการทำแท้ง และปัญหาที่ตามมาของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น คือความไม่พร้อมที่จะเลี้ยงบุตร ปัญหาเศรษฐกิจจากการไม่มีงานทำ และปัญหาทางสังคมอื่นๆ ที่ตามมา วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์จะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ถือเป็นวิกฤติตามวุฒิภาวะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากบทบาทภรรยา ไปสู่การเป็นมารดาาร่วมด้วย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในขณะตั้งครรภ์ ทำให้พัฒนาการของมารดาวัยรุ่นขณะตั้งครรภ์หยุดชะงักจนอาจเกิดความล้มเหลวในพัฒนาการของบุคคล ในการเจริญเติบโตไปสู่วุฒิภาวะความเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งผลกระทบต่อการตั้งครรภ์ของมารดาวัยรุ่นนั้นจะมีผลกระทบทั้งต่อตนเอง ทารก ครอบครัว และสังคม

ปัจจุบัน สังคมในเขตอำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐมมีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต โดยมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะของชุมชนชนบท ที่มีการประกอบ

อาชีพด้านเกษตรกรรม มาเป็นอุตสาหกรรมมากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม รวมทั้งด้านเทคโนโลยี และการสื่อสาร ซึ่งมีผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตรวมทั้งการก่อให้เกิดปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่นมากขึ้น

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาการรับรู้ ค่านิยม และพฤติกรรมทางเพศของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม โดยศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ ค่านิยม และพฤติกรรมทางเพศว่าเป็นอย่างไร ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อโรงพยาบาลต่างๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน และสังคม เพื่อหาแนวทางป้องกัน และช่วยแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่น ซึ่งจะทำให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขตามพัฒนาการของวัย และจะเป็นประชากรที่มีคุณภาพในสังคม นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อบุคคลที่สนใจในเรื่องการรับรู้ ค่านิยม และพฤติกรรมทางเพศของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น ต่อไป

คำถามของการวิจัย

การรับรู้ ค่านิยม และพฤติกรรมทางเพศของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นในอำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการรับรู้ ค่านิยม และพฤติกรรมทางเพศของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นอำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบปรากฏการณ์วิทยา ตามแนวคิดของฮัสเซิร์ล (Husserl) โดยประยุกต์วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative methods) วิเคราะห์ผลการวิจัยจาก

เนื้อหาข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth interview) ในหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นอำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม และการสังเกต (Observation) ทำการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนสิงหาคม - ตุลาคม พ.ศ. 2553

ลักษณะของผู้ให้ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกผู้ให้ข้อมูล (Participants) แบบเจาะจง (Purposive criteria) จำนวน 10 ราย ตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

1. เป็นหญิงตั้งครรภ์ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ที่มาฝากครรภ์ ณ กลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบครัวและชุมชนของโรงพยาบาลดอนตูม อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม
2. เป็นหญิงตั้งครรภ์ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ที่มีภูมิลำเนา และพักอาศัยอยู่ในเขตอำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม
3. เป็นผู้ที่สามารถสื่อสาร พูดและเข้าใจภาษาไทยได้ดี มีสติสัมปชัญญะครบถ้วน
4. มีความสมัครใจ ยินดีเข้าร่วมการทำวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยเลือกใช้สถานที่ในการเก็บข้อมูล คือ ห้องให้คำปรึกษา ของโรงพยาบาลดอนตูม เป็นห้องที่มีความส่วนตัวในการสัมภาษณ์ เพื่อไม่ให้เกิดการรบกวนจากสิ่งแวดล้อมภายนอก และเพื่อความสะดวกในการให้ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยตัวผู้วิจัยซึ่งผ่านการอบรมเกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคล และการรับรู้เรื่องเพศ ค่านิยมทางเพศ และพฤติกรรมทางเพศของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น ซึ่งเป็นลักษณะคำถามปลายเปิด จำนวน 3 ประเด็นหลัก (Main questions) คือ 1) หญิงวัยรุ่นมีการรับรู้เรื่องเพศอย่างไร 2) หญิงวัยรุ่นมีค่านิยม

ทางเพศเป็นอย่างไร และ3) หญิงวัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศเป็นอย่างไร แบบการสังเกต รวมทั้งเครื่องมือบันทึกข้อมูล ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียงแบบเอ็มพี 3 (MP3) สมุดบันทึกภาคสนาม และกล้องถ่ายภาพ

การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล

การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลกระทำโดยการขออนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรม ของโรงพยาบาลดอนตูม อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม และผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการเก็บข้อมูลจนกระทั่งนำเสนอผลงานโดยขอความร่วมมือในการทำวิจัย ชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนของการวิจัย การขออนุญาตบันทึกเสียง การเก็บรักษาข้อมูลที่ได้เป็นความลับซึ่งระหว่างการรวบรวมข้อมูล และผู้ให้ข้อมูลมีสิทธิที่จะออกจากการวิจัยได้โดยไม่ต้องบอกเหตุผลแก่ผู้วิจัย

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภายหลังผ่านการอนุมัติของคณะกรรมการจริยธรรมของโรงพยาบาลดอนตูม อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม โดยทำการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมของผู้วิจัย โดยการศึกษานแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ และเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การเตรียมความพร้อมของคณะผู้วิจัยในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี ทักษะวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และสามารถเก็บข้อมูลได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. ผู้วิจัยเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการทำวิจัยเชิงคุณภาพในครั้งนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงต้องคำนึงถึง การป้องกัน และการลดความอคติจากการคาดเดา หรือมีแนวคิดล่วงหน้าโดยไม่ทำตัวเป็นผู้รู้หรือเข้าใจแล้ว และปล่อยให้ผู้ให้ข้อมูลได้เล่าเรื่องราวด้วยตนเอง

4. ผู้วิจัยและคณะผู้วิจัยได้ฝึกฝนตนเองเกี่ยวกับเทคนิคในการสัมภาษณ์เจาะลึก การสังเกต และการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งใช้ทักษะเพื่อให้ได้ข้อมูลประสบการณ์ ครบถ้วนและเต็มที่ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ และเป็นข้อมูลที่ตรงตามความเป็นจริง

5. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับหัวหน้ากลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบครัวและชุมชน และเจ้าหน้าที่ในกลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบครัวและชุมชนเพื่อขออนุญาตเข้ามาทำการเก็บข้อมูล และชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และกระบวนการในการเก็บข้อมูลทำการวิจัยในครั้งนี้

6. ผู้วิจัยคำนึงถึงสิทธิของผู้ให้ข้อมูลโดยมีการแจ้งผู้ให้ข้อมูลในเรื่องของความสมัครใจในการให้ข้อมูล โดยผู้ให้ข้อมูลสามารถปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัย โดยไม่มีผลใดๆ ต่อการดูแลรักษา ผู้วิจัยจะรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลโดยจะไม่เปิดเผยชื่อและที่อยู่ อันเป็นการละเมิดในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล

7. การเก็บข้อมูลผู้วิจัยจะชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัยอย่างละเอียดให้กับผู้ให้ข้อมูลรับทราบ โดยจะมีการจัดสถานที่ให้ผู้สัมภาษณ์เป็นส่วนตัว และขออนุญาตในการบันทึกเสียง และทำลายทิ้งเมื่อสิ้นสุดการทำวิจัย

8. ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) ในการสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้ข้อมูล โดยในครั้งแรกจะเป็นการสนทนาเพื่อสร้างความคุ้นเคยสนทนาซึ่งเป็นการสนทนาเกี่ยวกับเรื่องราวส่วนตัวเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเป็นกันเองและไว้วางใจในตัวผู้วิจัย ในบางครั้งอาจเป็นการนัดเพื่อให้ข้อมูลตามความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล

9. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) เป็นการสนทนาในข้อมูลเชิงลึก ซึ่งได้มีการสร้างสัมพันธภาพระหว่างกันมาระยะหนึ่ง จึงจะทำให้ผู้ให้ข้อมูลกล้าเปิดเผยข้อมูลที่แท้จริง โดยเป็นคำถามและบทสนทนาที่เริ่มเข้าถึงความเป็นส่วนตัวมากขึ้น เช่น เริ่มมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่อใด ซึ่งผู้ให้ข้อมูลจะต้องมีความไว้วางใจเป็นอย่างมากและแน่ใจในเรื่องของการ

ปกปิดข้อมูลเป็นความลับ อันจะเป็นผลให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่เป็นจริง และไม่บิดเบือน ซึ่งระหว่างการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์จะยุติการสัมภาษณ์ทันทีเมื่อผู้ให้สัมภาษณ์แสดงอาการหงุดหงิด เหนื่อยล้า เคร้าโทหรือแสดง ความไม่พร้อมใดๆ ที่จะให้ข้อมูล โดยจะมีการนัดเพื่อ ทำการสัมภาษณ์ในครั้งต่อไป ซึ่งในการสัมภาษณ์แต่ละ ครั้งจะใช้เวลา 30- 60 นาที และในการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมจะทำการสัมภาษณ์รายละ 1-2 ครั้ง

10. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยใช้วิธีการสังเกตด้วยตัวเองในฐานะที่เป็นพยาบาลประจำการ ณ โรงพยาบาลดอนตูม ผู้วิจัยสามารถเข้าไปสังเกต การณ์ในหน่วยฝากครรภ์ของโรงพยาบาล

11. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยการเข้าร่วมทำกิจกรรมฝากครรภ์ในหน่วยงานฝากครรภ์ การมีส่วนร่วมในการดูแลหญิงตั้งครรภ์ที่เข้ามาฝากครรภ์ทำให้ได้พบเห็นพฤติกรรมต่างๆ เมื่อเข้ามาฝากครรภ์

12. การตรวจสอบข้อมูล ทำควบคู่กับการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของ ข้อมูลกับความเป็นจริง ด้วยการสอบข้อมูลด้วยวิธีโยงสามเส้า (Triangulation technique) มี 3 ขั้นตอนคือ (กิตติพัฒน์ นนทบุรีทะเล, 2546:183-184)

12.1 การเปรียบเทียบจากแหล่งข้อมูลหลายแหล่ง (Triangulation of data sources) ผู้วิจัยเปรียบเทียบจากข้อมูลหลายแห่ง เช่น หลังการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องด้วยการหาข้อมูลจากผู้ปกครอง และสามีของหญิงตั้งครรภ์ วัยรุ่น โดยวิธีการสัมภาษณ์บุคคลดังกล่าวเพื่อช่วย ยืนยันข้อเท็จจริงของข้อมูล

12.2 เปรียบเทียบข้อมูลจากการใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายๆ วิธี (Triangulation of methods) ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธี ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถนำข้อมูลในประเด็น

ที่สอดคล้อง และแตกต่างมาตรวจสอบได้ ช่วยให้ข้อมูล มีความสมบูรณ์และน่าเชื่อถือมากขึ้น

12.3 การเปรียบเทียบจากการใช้แนวคิดทฤษฎีหลายชุด (Triangulation of theories) วิธีการนี้เป็นการใช้มุมมองด้านทฤษฎีแนวคิดหลายๆ ชุดเข้าไปมองในปรากฏการณ์ที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา การนำแนวคิดทฤษฎีทางสังคมมาใช้ในการศึกษาเพื่อ เป็นกรอบแนวคิดและการทำความเข้าใจปัญหาและใช้แนวคิดนี้ในการออกแบบงานวิจัยและการวางแผนเก็บ ข้อมูล ตลอดจนการวิเคราะห์และอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis) ซึ่งผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ขั้นตอน คือการวิเคราะห์ ข้อมูลเบื้องต้น และการวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบการ วิเคราะห์ของ คอลเลย์ซีซี (Colaizzi, 1978 cited in Streubert and Carpenter, 2002) มีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ทำการวิเคราะห์ ระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1.1 ผู้วิจัยทำการถอดข้อความ (Transcript) จากเทปบันทึกเสียงแบบคำต่อคำ (Verbatim) เป็นภาษาเขียนด้วยตนเอง ภายหลังการ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลแต่ละราย

1.2 อ่านเอกสารถ้อยคำสัมภาษณ์ อย่างละเอียด เพื่อตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของ ข้อมูล สรุปประเด็นปัญหาที่ข้อมูลยังไม่ชัดเจนหรือไม่ ครอบคลุม หรือประเด็นที่ต้องค้นหาเพิ่ม

1.3 ปรับข้อความในการสัมภาษณ์ ครั้งต่อไป เพื่อจะสามารถเก็บข้อมูลเพิ่มเติมให้ชัดเจน จากผู้ให้ข้อมูล

1.4 ทำการวิเคราะห์ สรุปประเด็น ผู้ให้ข้อมูลแต่ละราย และปรับข้อความสำหรับให้ผู้ ให้ข้อมูลรายต่อไป

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - เมษายน) ๒๕๕๕

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เพื่อสรุปประเด็นตามระเบียบวิธีวิจัยแนวปรากฏการณ์วิทยามีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 การอ่านบทสนทนาของผู้ให้ข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจ โดยถอดข้อความจากเทปบันทึกการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลการวิจัยแบบคำต่อคำ(Verbatim)ออกมาเป็นบทสนทนา (Transcript) อ่านบทสนทนาหลายๆ รอบ ร่วมกับฟังเทปซ้ำ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของข้อมูล และเพื่อทำความเข้าใจ (Make sense) ในเนื้อหาหรือปรากฏการณ์ที่สำคัญ พร้อมทั้งอ่านบันทึกสนาม (Field note) เพื่อทบทวนเหตุการณ์และเติมเต็ม (Supply) ข้อมูลที่ขาดหายไป หลังจากนั้นอ่านบทสนทนาบรรทัดต่อบรรทัด (Line by line) และให้รหัสข้อมูล (Code unit of data)

2.2 ดึงข้อความหรือประโยคที่ซ้ำๆ กันออกมา (Extracting significant statements)

2.3 พยายามให้ความหมายของแต่ละข้อความสำคัญ หรือประโยคนั้นให้ชัดเจนยิ่งขึ้น (Try to spell out the meaning)

2.4 จัดระบบความหมายข้อความเป็นกลุ่มประเด็น (Formulate means into cluster of themes)

2.5 เขียนอธิบายประเด็นที่ได้เป็นความเรียง ให้มีความต่อเนื่องกลมกลืน อย่างละเอียด

2.6 กลับไปหาผู้ให้ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และการแปลความหมายของผู้วิจัย

2.7 แกะไขข้อมูลตามที่ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบ เขียนประเด็นข้อมูล และการแปลความหมาย ลักษณะการบรรยายจนมั่นใจว่าได้ข้อมูลที่อึดอัด

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

หญิงตั้งครรภ์ จำนวน 10 ราย มีอายุระหว่าง 15 - 19 ปี ระดับการศึกษาเบื้องต้น ครุฑ

ระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 3 ราย ระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1, 3, 4 จำนวนเท่ากัน คือ 2 ราย ส่วนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 และอนุปริญญา จำนวนเท่ากัน คือ 1 ราย ในส่วนสัมพันธภาพกับคู่สมรส หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นส่วนใหญ่ มีสถานภาพคู่ จำนวน 9 ราย และสถานภาพร้าง จำนวน 1 ราย อาชีพของสามี สามีของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 6 ราย ค้าขาย จำนวน 3 ราย และไม่มีอาชีพ จำนวน 1 ราย รายได้ของครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 2,000 - 5,000 บาท/เดือน

ส่วนที่ 2 การรับรู้เรื่องเพศ ค่านิยมทางเพศ และพฤติกรรมทางเพศของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น

การรับรู้เรื่องเพศของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นรับรู้เรื่องเพศจากครอบครัว กลุ่มเพื่อน โรงเรียน สื่อ การขาดความรัก ความอบอุ่นจากครอบครัว ทำให้ขาดการรับรู้เรื่องเพศ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกายในวัยรุ่น การมีเพศสัมพันธ์ การป้องกัน การคุมกำเนิด รวมทั้งการรับรู้ปัญหาจากการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ที่ถูกต้องจากบุคคลใกล้ชิด ซึ่งการรับรู้เรื่องเพศ จากบุคคลใกล้ชิดในครอบครัวมีน้อย มีการพูดคุยบ้างเล็กน้อย ส่วนหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่มีปัญหาครอบครัวแตกแยก หรือขาดความอบอุ่น จะไม่มีการรับรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศ เช่น การป้องกันและการคุมกำเนิด และการดูแลตนเองให้ปลอดภัย จากเพศตรงข้ามของวัยรุ่น นอกจากนี้ หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นส่วนใหญ่ไม่เคยรับรู้ เรื่องผลกระทบจากการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร หรือผลกระทบของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ทำให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมีการตั้งครรภ์ซ้ำ โดยที่อายุต่ำกว่า 20 ปี

การได้รับข้อมูลจากกลุ่มเพื่อนสนิทเรื่องเพศสัมพันธ์ จากประสบการณ์ทางเพศของเพื่อนในกลุ่ม ทำให้วัยรุ่นอยากรู้ อยากลองในเรื่องเพศ และการให้ข้อมูลเรื่องการป้องกันที่ไม่ถูกต้องจากกลุ่มเพื่อนก่อให้เกิดการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

สำหรับการรับรู้ เรื่องเพศจากโรงเรียน ส่วนใหญ่มีการรับรู้ จากการเรียนเรื่องเพศศึกษา

วัยรุ่นหญิงไม่ได้ให้ความสำคัญในการเรียนเพศศึกษา ไม่สามารถนำความรู้มาใช้ในการป้องกันและคุมกำเนิดได้ โดยให้เหตุผลที่ว่า “จำไม่ได้” หรือ “จำได้บ้างไม่ได้บ้าง” โดยที่วัยรุ่นยังไม่ให้ความสนใจในการรับรู้เรื่องการคุมกำเนิด เนื่องจากมองว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัว นอกจากนี้ ยังขาดการรับรู้เรื่องผลกระทบจากการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรจากโรงเรียน นอกจากนี้ ผลจากการรับรู้ทำให้กลัว ไม่กล้าทำแท้งเมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น โดยการเรียนรู้เรื่องเพศจากการเรียนการสอนในวิชาสุขศึกษาทำให้เด็กวัยรุ่นมีการรับรู้เกี่ยวกับการป้องกันและการคุมกำเนิด และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การได้เห็นภาพการทำแท้งจากคอมพิวเตอร์ (Compact disc : CD) ที่เป็นสื่อการสอน มีผลให้เด็กวัยรุ่นรู้สึกกลัว และไม่กล้าที่จะทำแท้งเมื่อเกิดการตั้งครรภ์โดยไม่ได้อำนาจ

ส่วนการรับรู้เรื่องเพศจากสื่อ ส่วนใหญ่มีการรับรู้เรื่องเพศจากสื่อประเภทโทรทัศน์มือถือ ที่มีฟังก์ชันสามารถดูภาพยนตร์ ดูไฟล์คอมพิวเตอร์ที่บรรจุเนื้อหาเป็นภาพยนตร์สั้น (คลิปวิดีโอ) ได้ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ พบว่า หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นส่วนใหญ่มีประสบการณ์ดูคลิปวิดีโอจากโทรทัศน์มือถือมาก่อน นอกจากนี้ พบว่า ยังมีการการนำคลิปวิดีโอมาเปิดดูกันในกลุ่มเพื่อนสนิท และการเปิดคลิปวิดีโอดูกับคูรัก นอกจากนี้ ยังพบว่า เด็กวัยรุ่นและคนในครอบครัวยังขาดการรับรู้เรื่องผลกระทบจากการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น บางครอบครัวตั้งใจมีบุตรคนที่ สองโดยไม่เคยได้รับคำแนะนำจากผู้ปกครองใกล้ชิด ในเรื่องการคุมกำเนิดเลย

ค่านิยมทางเพศ ผลการวิจัยพบว่าหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นรับรู้เรื่องค่านิยมทางเพศ เกี่ยวกับเรื่องค่านิยมการรักษาวนลงส่วนตัว ค่านิยมการแต่งกาย ค่านิยมการคบเพื่อนต่างเพศ ค่านิยมการมีเพศสัมพันธ์ และค่านิยมป้องกันและคุมกำเนิด ดังนี้

ค่านิยมการรักษาวนลงส่วนตัว : หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นส่วนใหญ่เห็นว่า การถูกเนื้อต้องตัว เป็นเรื่องธรรมดาในการคบกันเป็นคูรัก การกอด จับมือถือแขน

เป็นเรื่องไม่ผิดใดๆ เป็นการบ่งบอกถึงความรักที่มีต่อกัน ความอบอุ่น ดูแลเอาใจใส่กัน การรักษาวนลงส่วนตัวมองว่าเป็นเรื่องโบราณ หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นส่วนใหญ่เห็นว่าการเสียพรหมจรรย์เป็นเรื่องสำคัญ แต่ก็มีแนวคิดว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน ดังคำกล่าวของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่ว่า “การรักษาวนลงส่วนตัวหนูคิดว่าเป็นสิ่งดี แต่สมัยนี้คงเป็นไปได้ยากแล้วละ” (A1:41) ส่วนการรักษาวนลงส่วนตัว ส่วนใหญ่ยังเห็นเป็นเรื่องสำคัญ ดังคำกล่าวของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่ว่า “คิดว่าสำคัญ ถ้าย้อนเวลาไปจะปกป้องไว้” (A5 : 52)

ค่านิยมการแต่งกาย : พบว่าส่วนใหญ่มีการแต่งกายตามแฟชั่น เช่น สวมกางเกงขาสั้น สวมเสื้อยืด ไม่ได้สวมเสื้อสายเดี่ยวเอวลอย เพื่อให้เป็นที่สนใจของเพศตรงข้าม ดังคำกล่าวของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่ว่า “หนูก็แต่งตัวธรรมดาไม่เคยใส่สายเดี่ยวเอวลอยหรือแต่งกายล่อแหลม และมักใส่เสื้อยืดธรรมดา และนุ่งกางเกงขาสั้นตามแฟชั่นในกลุ่มเพื่อน” (A1 : 41)

ค่านิยมการคบเพื่อนต่างเพศ : หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นส่วนใหญ่คิดว่าการมีคนรัก เป็นเรื่องธรรมดา การคบคูรักหลายคนเป็นการแสดงถึงความมีเสน่ห์ หรือเพื่อเป็นตัวเลือกร ส่วนการมีเพศสัมพันธ์กับคนหลายคน หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นเรื่องที่รับไม่ได้ ดังคำกล่าวของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่ว่า “ถ้าเป็นอย่างนั้น รับไม่ได้” (A5 : 51) ในการคบเพศตรงข้ามเกิดจากความพึงพอใจกัน ส่วนใหญ่ช่วงแรกคิดว่าคบกันเล่นๆ จากเพื่อนแนะนำให้รู้จัก หรือจากการพูดคุย พบเจอและถูกใจกัน ไม่ได้คิดว่าจะมีเพศสัมพันธ์ นอกจากนี้การคบเพื่อนในกลุ่มที่มีคูรัก หรือเคยมีเพศสัมพันธ์ ทำให้มีค่านิยมเดียวกับกลุ่ม โดยพบว่าการคบเพื่อนต่างเพศ การมีคูรักช่วงวัยเรียนกลายเป็นแฟชั่นในกลุ่มเพื่อน ดังคำกล่าวของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่ว่า “ไม่มีแฟนดูเป็นเรื่องเซ็กซี่” (A3 : 46) และ “ตอนแรกไม่มีแฟนคิดว่าเราคงดูแย่ เราหน้าตาไม่ดี จึงไม่มีเหมือนคนอื่นเขา” (A1 : 41) ซึ่งเป็นความรู้สึกเด่นที่มีแฟนหรือความรู้สึกดีในกลุ่มเพื่อนเมื่อไม่มีแฟน นอกจากนี้

การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ทำให้ถูกมองว่าเป็นเรื่องธรรมดาใดๆ ก็ทำกัน

ค่านิยมการมีเพศสัมพันธ์ : หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นส่วนใหญ่คิดว่าการมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องธรรมดาของกลุ่มวัยรุ่น ดังคำกล่าวของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่ว่า “เป็นเรื่องธรรมดา ไม่เห็นเป็นไร” (A2 : 43) “คิดว่าไม่สำคัญ” (A3 : 46) “หนูว่าตอนนี้เป็นเรื่องปกติ แบบวัยรุ่นที่มีแฟนก็มีเพศสัมพันธ์กันทั้งนั้น” (A6 : 54) ส่วนการมีเพศสัมพันธ์กับหลายคน หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นเห็นว่าเป็นเรื่องไม่ดีและไม่ควรทำ นอกจากนี้การคิดว่าการตั้งครรภ์ในวัยเรียนเป็นเรื่องที่สังคมเริ่มยอมรับมากขึ้น ใครๆ ก็เป็นกันทำ มีเพศสัมพันธ์โดยไม่คำนึงถึงผลที่ตามมา เช่น การตั้งครรภ์ แม้ว่าการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจะเป็นสิ่งที่ครอบครัวไม่ต้องการให้เกิดขึ้นแต่เมื่อเกิดขึ้นแล้ว คนในครอบครัวมองว่าเป็นเรื่องของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

ค่านิยมป้องกันและคุมกำเนิด : พบว่า เป็นเรื่องของความไว้วางใจ เชื่อใจ คิดว่าต่างฝ่ายจะไม่นำโรคทางเพศสัมพันธ์มาให้ จึงไม่ได้มีการป้องกัน ส่วนในเรื่องการคุมกำเนิดหญิงวัยรุ่นเชื่อว่าฝ่ายชายที่มีประสบการณ์ทางเพศมาก่อน จะรู้วิธีการคุมกำเนิดได้ดีกว่าจึงให้ฝ่ายชายจะเป็นฝ่ายตัดสินใจ ดังคำกล่าวของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่ว่า “แฟนหนูบอกว่าเขาไว้วางใจ และหนูก็ไว้วางใจเขาคงไม่นำโรคมาให้ ตอนนั้นหนูไว้วางใจเขาคงว่าเขาคงไม่มีใครเพราะบ้านอยู่ห่างกันไม่มาก เห็นเขาทุกวัน” (A1 : 41)

พฤติกรรมทางเพศ

ด้านพฤติกรรมทางเพศ ผลการวิจัยพบว่า หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่ขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัว จะมีพฤติกรรมการเที่ยวเตร่และคบเพื่อนต่างเพศ การอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีทัศนคติคล้ายคลึงกัน และเคยมีเพศสัมพันธ์ ทำให้มีพฤติกรรมเลียนแบบเพื่อน การมีพฤติกรรมอยู่ตามลำพังกับเพื่อนต่างเพศก่อให้เกิดเพศสัมพันธ์ และการมีพฤติกรรมการคุมกำเนิดที่ไม่ถูกต้องทำให้มีการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

พฤติกรรมการคบเพื่อนต่างเพศและเพศตรงข้าม พบว่า การคบเพื่อนต่างเพศ ระยะแรกเป็นการคบกันเล่นๆ อยากมีแฟนตามกลุ่มเพื่อน “เห็นเขาพ่วงกัน กอดกันก็อยากมีบ้าง” (A3 : 46) “เคยเห็นเขากอดกัน ซ้อนมอไซด์กัน อยากมีแฟนไปส่งบ้าง” (A5 : 51) ซึ่งหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มเพื่อนสนิท ที่ไม่สนใจเรียน โดดเรียน มีคูรัก หรือเคยมีเพศสัมพันธ์มาก่อน ทำให้เกิดการเลียนแบบเพื่อนในกลุ่ม ส่วนบทบาทของครอบครัวมีผลต่อการคบเพื่อนต่างเพศของวัยรุ่น พบว่า ในครอบครัวที่มีการเลี้ยงดูแบบตามใจ ครอบครัวที่ปล่อยปละละเลย และขาดการดูแลเอาใจใส่จากคนในครอบครัว ปล่อยให้มีเสรีในการคบเพื่อนต่างเพศ ขาดการควบคุม ทำให้มีอิสระในการคบเพื่อน คบเพศตรงข้าม ก่อให้เกิดพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ตามมา

พฤติกรรมการเที่ยวเตร่ : พบว่า หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นส่วนใหญ่มีพฤติกรรมชอบเที่ยวเตร่หนีเรียน การไปเที่ยวเตร่กับกลุ่มเพื่อนหรือคูรักส่วนใหญ่เป็นการเที่ยวเตร่ตามห้าง และตามงานวัด การที่ครอบครัวเปิดโอกาสให้วัยรุ่นออกเที่ยวเตร่ตามประสาวัยรุ่นกับกลุ่มเพื่อนในวันหยุดโดยไม่มีการดูแล พบว่าการไปเที่ยวจะไปเป็นกลุ่ม จากนั้นจะมีการแยกย้ายไปกับคูรักและเกิดเพศสัมพันธ์ได้ จากข้อมูลพบว่าส่วนใหญ่ไม่เคยไปเที่ยวแบบพักค้างแรม ดังคำกล่าวของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นว่า “หนูขาดเรียนบ่อย แม่มาส่งหน้าโรงเรียน แต่ไม่เข้าไปเรียน ให้แฟนมารับ แม่ไม่รู้ ในวันเสาร์อาทิตย์ก็ทักไปทำรายงานกับเพื่อน แต่หนีไปเที่ยว แต่หนูไม่เคยหนีเที่ยวกลางคืน ถ้าไปเที่ยวตามงานวัดกลางคืนจะไปกับพ่อแม่” (A10 : 64)

พฤติกรรมการอยู่ตามลำพังกับเพศตรงข้าม : พบว่า หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นส่วนใหญ่ไว้วางใจเพศตรงข้าม เปิดโอกาสให้ฝ่ายชายอยู่ใกล้ชิด มีพฤติกรรมการอยู่ลำพังสองต่อสองหลายครั้ง ทำให้ถูกบังคับ และฝ่ายชายพูดจาหวานล่อล่อให้มีเพศสัมพันธ์ ดังคำกล่าวของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่ว่า “เขาบอกว่าเขารัก ก็ถามว่ารักจริงหรือเปล่าถ้าเกิดอะไรขึ้น เขาบอกว่ารับผิดชอบ ก็เลย

ยอม” (A4: 50) นอกจากนี้ ฝ่ายหญิงเกรงว่าฝ่ายชายจะไม่รักและบอกเลิกจึงยอมมีเพศสัมพันธ์

พฤติกรรมป้องกันและการคุมกำเนิด : หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นส่วนใหญ่มีพฤติกรรมคุมกำเนิดที่ไม่ถูกต้อง เนื่องจากเคยมีการรับรู้เรื่องการคุมกำเนิดที่ไม่ถูกต้องจากกลุ่มเพื่อน หรือคู่อภิพ ซึ่งเคยมีประสบการณ์ทางเพศมาก่อน นอกจากนี้การเกิดผลข้างเคียงจากการคุมกำเนิดบางชนิด เช่นการมีเลือดออกกระปริดกระปอย ดังคำกล่าวของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นว่า “ช่วงแรกกินยาคุมไม่ใช่ยุ่งยาก ต่อมาพอกินบ้างไม่กินบ้างเห็นประจำเดือนมาบ่อยเลยไม่กิน” (A4 : 50) และการไม่กล้าที่จะปรึกษาใครเมื่อมีเพศสัมพันธ์ และก่อให้เกิดการตั้งครรภ์ตามมา ส่วนการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ตั้งใจ หรือไม่คาดคิดทำให้ไม่มีการป้องกัน และพบว่าส่วนใหญ่มีการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก

พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ : พบว่าการเปิดโอกาสอยู่ใกล้ชิดตามลำพัง ความรัก และความไว้วางใจ เพศตรงข้าม การอยากลองตามกลุ่มเพื่อน ดังคำกล่าวของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่ว่า “เป็นเพราะอยากลอง เห็นเพื่อนเขาพูดว่า เขามีอะไรกับแฟนเป็นอย่างไร” (A5 : 51) โดยที่ไม่ได้คิดว่าจะก่อให้เกิดปัญหาอะไรตามมา จากข้อมูลพบว่าหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นต้องเผชิญกับความยากลำบากจากสิ่งที่เกิดขึ้นตามมา เมื่อมีการตั้งครรภ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับที่หญิงวัยรุ่นคิดไว้ โดยสิ่งที่ฝ่ายชายบอกไว้ว่ารักและรับผิดชอบ กลับพบว่า หลังจากฝ่ายชายทราบว่าฝ่ายหญิงตั้งครรภ์ ส่วนใหญ่จะปฏิเสธความรับผิดชอบในสิ่งที่เกิดขึ้น บางรายหนีหายไป เลิกกันไป บางรายแนะนำให้ทำแท้ง หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นส่วนใหญ่รู้สึกเสียใจและรู้สึกผิด ด้วยวัยที่ต้องเรียนหนังสือกลับต้องมาเลี้ยงบุตร เมื่อเห็นเพื่อนไปเรียนทำให้รู้สึกว่าจะอยากกลับไปเรียนบ้าง

การอภิปรายผล

1. การรับรู้เรื่องเพศ การที่วัยรุ่นจะมีการแสดงบทบาทต่อเพศตรงข้ามอย่างไรนั้น บทบาทของตนใน

ฐานะเพศหญิง และความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายไม่ได้เกิดขึ้นเอง หากแต่ได้ผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคมทั้งจากครอบครัว โรงเรียน เพื่อน ตลอดจนสื่อต่างๆ (นภาพรณ หะวานนท์, 2542)

การรับรู้เรื่องเพศจากครอบครัว พบว่าครอบครัวของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นส่วนใหญ่ไม่มีการพูดคุยเรื่องเพศกับคนในครอบครัว ทั้งนี้อาจเนื่องจากแนวคิด ของบิดา-มารดาในสังคมไทย ยังคิดว่าเป็นเรื่องไม่ควรเปิดเผย อีกทั้งการไม่มีเวลาให้กับครอบครัว ทำให้เด็กวัยรุ่นขาดการรับรู้ในเรื่องเพศอย่างถูกต้องจากคนในครอบครัว ในครอบครัวที่มีความรักความอบอุ่น มีการพูดคุยบ้างเพียงเล็กน้อยจากมารดาซึ่งมีความใกล้ชิด ส่วนครอบครัวที่ขาดความรักความอบอุ่น ทำให้ไม่เคยมีการรับรู้เรื่องเพศจากคนในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ แพสตรานา และคณะ (Pastrana et. al., 2005 อ้างถึงในสุพนิดา ชัยวิทย์, 2551) ที่พบว่า ครอบครัวที่บิดา-มารดามีการพูดคุยเรื่องเพศจะช่วยชะลอการมีเพศสัมพันธ์เร็วของวัยรุ่น

การรับรู้เรื่องเพศจากเพื่อน พบว่าหญิงวัยรุ่นปัจจุบันเติบโตมากับสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการรับรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นปัจจุบันเป็นการพูดคุยกันอย่างเปิดเผยในกลุ่มเพื่อนสนิท และจากคู่อภิพทั้งในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ การป้องกันและคุมกำเนิด การรับรู้เรื่องการมีเพศสัมพันธ์เป็นการกระตุ้นทำให้วัยรุ่นเกิดการอยากรู้อยากลองมากขึ้น แม้ว่าเพื่อนจะสามารถรับฟังความทุกข์พร้อมที่จะให้คำแนะนำในทุกเรื่อง แต่เนื่องจากต่างคนต่างขาดวุฒิภาวะ จึงอาจชักชวนกันแก้ปัญหาในทางที่ผิดๆ ได้ โดยจะพบว่าในเรื่องการรับรู้เรื่องการป้องกันและคุมกำเนิด มีการพูดคุยปรึกษากันจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการรับข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง และก่อให้เกิดการตั้งครรภ์โดยไม่พึงประสงค์ตามมา

การรับรู้เรื่องเพศจากโรงเรียน พบว่าจากสื่อการเรียนการสอนเรื่องเพศในโรงเรียนมีผลให้หญิงวัยรุ่นรู้สึกกลัว ไม่กล้าทำแท้ง เมื่อเกิดการตั้งครรภ์ไม่

พึงประสงค์ ส่วนการรับรู้ในเรื่องการป้องกันเมื่อมีเพศสัมพันธ์ยังถูกมองว่าเป็นเรื่องไกลตัวและไม่ให้ความสำคัญในการจดจำ ทำให้ไม่สามารถนำไปใช้เมื่อมีเพศสัมพันธ์ได้

การรับรู้เรื่องเพศจากสื่อ พบว่า สื่อที่มีอิทธิพลในการรับรู้เรื่องเพศ คือหญิงวัยรุ่นมีการรับรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ส่วนใหญ่จากคลิปวิดีโอในโทรศัพท์มือถือถือจะพบว่าเป็น สื่อที่ใกล้ตัววัยรุ่น ในยุคปัจจุบัน โดยในเด็กนักเรียนหรือในกลุ่มวัยรุ่นที่มีฐานะดี มักจะมีไว้ให้พกติดตัว จนกลายเป็นปัจจัยที่ 5 ของเด็กวัยรุ่น ปัจจุบันผู้ปกครองอาจคิดเพียงมีไว้ติดตัว เพื่อความสะดวกสบาย แต่เมื่อพิจารณาให้ถ่องแท้กลับกลายเป็นภัยที่อยู่ใกล้ตัวเด็กวัยรุ่น หากไม่มีความรู้ที่จะเลือกนำสื่อมาใช้ในทางที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จันทรธรม ทองศิริ (2539: 39) ที่พบว่าสื่อต่างๆ เช่น สิ่งตีพิมพ์หรือโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาชี้แนะหรือกระตุ้นอารมณ์ทางเพศนั้นมีส่วนกระตุ้นให้วัยรุ่นอยากเรียนรู้และมีประสบการณ์ทางเพศ

2. ค่านิยมทางเพศ หญิงวัยรุ่นได้รับการอบรมสั่งสอนจากครอบครัวให้ทราบเกี่ยวกับเรื่องการรักษาอวัยวะส่วนตัว ไม่กระทำเหลวไหลในทางชู้สาว การเป็นหญิงอยู่กับैयाเฝ้ากับเรือน แต่ในความคิดเห็นของวัยรุ่นกลับมองว่าเป็นเรื่องเซย์ หรือเป็นไปไดยาก การถูกเนื้อต้องตัววัยรุ่นถูกมองว่า เป็นเรื่องธรรมดาในกลุ่มวัยรุ่นที่เป็นคู่รักกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของแสงอัมพา บำรุงธรรม (2543 : 8) เกี่ยวกับความเชื่อ ค่านิยมทางเพศและพฤติกรรมทางเพศในวัยรุ่น ซึ่งพบว่าวัยรุ่นเห็นว่าการถูกเนื้อต้องตัวหรือมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องธรรมดา เป็นการแสดงถึงความรัก มัดใจคนรักรวมทั้งเป็นความต้องการทางเพศ ในส่วนค่านิยมการรักษาอวัยวะส่วนตัวของกลุ่มหญิงตั้งครรรักวัยรุ่นซึ่งส่วนใหญ่ยังเห็นว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ จากถ้อยคำที่ว่า “ถ้าย้อนเวลากลับไปได้จะสงวนไว้” ซึ่งเป็นในด้านดีที่อาจเกิดจากพื้นฐานทางด้านสังคมในเขตอำเภอตอนตุมส่วนใหญ่ยังเป็นสังคมชนบท วัฒนธรรมประเพณีทางสังคมและครอบครัวยังมีส่วนในการกล่อมเกลาด้านค่านิยมทางเพศ ทำให้

วัยรุ่นมองว่ายังมีความสำคัญ ในวัยรุ่นบางรายที่มีความเห็นว่าเป็นเรื่องไม่สำคัญ อาจเกิดจากความไม่เข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับพรหมจรรย์ เนื่องจากความเยาว์วัยสอดคล้องกับการศึกษาของเนนส์ทิน และแอนเดอร์สัน (Neinstein and Anderson, 1996 ; สิริวรรณ ธิญญผล, 2548 : 45) ที่พบว่า สตรีวัยรุ่นตอนกลางยังขาดการคำนึงถึงผลที่อาจตามมาจากพฤติกรรมทางเพศเหล่านั้น นอกจากนี้การที่วัยรุ่น มองว่าการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น เป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นในสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงไป การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนหรือการตั้งครรภ์ไม่ใช่เป็นเรื่องแปลกที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน การไหลตามกระแสของการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย ทำให้ขาดความตระหนักที่จะป้องกันการเกิดการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่เกิดขึ้น และครอบครัวยังไม่ได้มีความเข้มงวดในการดูแลเอาใจใส่เพื่อป้องกันปัญหาเท่าที่ควร บางครอบครัวกลับมองไปในทิศทางเดียวกันกับวัยรุ่นอีกด้วย

ค่านิยมการแต่งกาย พบว่า การแต่งตัวของหญิงวัยรุ่นยังเป็นไปตามสมัยนิยมไม่ได้มีเป้าหมายเพื่อการดึงดูดเพศตรงข้าม ไม่มีค่านิยมแต่งกายล่อแหลม เช่น เกาะอก สายเดี่ยว เอวลอย อาจเนื่องมาจากวัฒนธรรมประเพณี ของพื้นที่ในเขตอำเภอตอนตุมยังเป็นชุมชนชนบทส่วนใหญ่ วิถีชีวิตดั้งเดิมยังคงมีอยู่ การแต่งกายไม่เหมาะสมไม่เป็นที่ยอมรับจากคนในครอบครัวและชุมชน ทำให้การแต่งกายตามแฟชั่นแต่พองาม ไม่ล่อแหลมเหมือนในเมืองใหญ่

ค่านิยมการคบเพื่อนต่างเพศ พบว่า การที่หญิงวัยรุ่นมีค่านิยมการคบเพื่อนต่างเพศ ซึ่งส่วนใหญ่คิดว่าเป็นเรื่องปกติในกลุ่ม โดยการมีคู่รักทำให้รู้สึกอบอุ่น และแสดงถึงความเป็นคนมีเสน่ห์ การไม่มีคู่รักหรือแฟนเป็นความรู้สึกด้อยกว่าเพื่อนในกลุ่ม เป็นความเสียที่ทำให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ตามมา

ค่านิยมในการป้องกันและคุมกำเนิด พบว่า หญิงวัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางป้องกันเหตุผลเนื่องจากความรัก ไว้เนื้อเชื่อใจกันว่าอีกฝ่ายจะไม่

นำโรคมามีให้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของออสม สุทธิสาคร (2545: 25) ที่พบว่า วัยรุ่นยังมีค่านิยมการไม่ใช้ถุงยางอนามัย เพราะเป็นการแสดงถึงความไม่ไว้วางใจ และไม่เชื่อใจคนรัก นอกจากนี้ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มวัยรุ่นไม่ใช้ถุงยางอนามัย ได้แก่ ความเชื่อที่ว่า การใช้ถุงยางอนามัย แสดงถึงความไม่ไว้วางใจ การขาดการรับรู้เรื่องความเสี่ยงต่างๆ รวมถึงความคาดหวังของสังคมที่ว่าผู้หญิงต้องไม่รู้จักเรื่องเพศ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเหล่านี้เป็นตัวบดบังการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มวัยรุ่น นอกจากนี้การขาดการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างชายและหญิงก็เป็นอีกปัจจัยที่ไม่ส่งเสริมให้มีการใช้ถุงยางอนามัย (จิราภรณ์ พิมพ์ใส, 2550 : 119)

3. พฤติกรรมทางเพศ พบว่าวัยรุ่นที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบตามใจ ขาดการควบคุม เป็นการตามใจในเรื่องเงินแต่ขาดการใกล้ชิด บิดา-มารดาไม่มีเวลาให้บุตร เลี้ยงบุตรด้วยเงิน ดังนั้นการมีคนรักดูแลเอาใจใส่ จึงเป็นความรู้สึกลดแทนความรักที่ขาดหายไป หรือในครอบครัวแตกแยกขาด ความรักความอบอุ่น ซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมการคบเพื่อนต่างเพศและมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของฟอล์เวลลิง และบัวร์แมน (Flywelling and Bauman, 1990) ที่พบว่าครอบครัวที่แตกแยก วัยรุ่นมีความเสี่ยงที่จะใช้สารเสพติดและมีเพศสัมพันธ์

พฤติกรรมการคบเพื่อนและเพศตรงข้าม
พบว่าการคบเพื่อนที่มีทัศนคติหลายอย่างคล้ายคลึงกัน การอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่สนใจเรียน หนีเรียน เที่ยวเตร่ คบเพื่อนต่างเพศ และเคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว รวมถึงการที่ครอบครัวให้อิสระในการคบเพื่อน การคบเพศตรงข้าม ในช่วงวัยรุ่น หากขาดการควบคุมทางสังคมที่ดี เช่น การสอดส่องดูแลจากผู้ปกครอง การขาดการประสานงานระหว่างบ้านและโรงเรียน พฤติกรรมดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นตามมา จากข้อมูลพบว่าวัยรุ่นแต่งตัวออกจากบ้านบอกผู้ปกครองว่าจะไปโรงเรียนแต่ในความเป็นจริงแล้วโรงเรียนหยุดหรือในวันนั้นมีการเรียนการสอนเพียงครึ่งวัน ทำให้เป็นช่องทางที่

วัยรุ่นเหล่านั้นจะสามารถไปเที่ยวกับเพื่อน หรือไปกับคูรักได้อย่างสะดวก โดยที่เมื่อถึงเวลากลับบ้านก็กลับตามปกติ ซึ่งการเกิดพฤติกรรมเหล่านี้เป็นช่องทางนำไปสู่พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ และการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของรีเวนจ์ (Rwenge, 2000 อ้างถึงในชัยัญญา ดิษเจริญ, 2548: 21) พบว่า อิทธิพลของเพื่อนมีผลต่อการชักจูงและตัดสินใจของหญิงวัยรุ่น หากมีการคบเพื่อนที่ดีก็จะทำให้มีประสบการณ์ในทางสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อตนเองในทางตรงข้ามหญิงวัยรุ่นที่อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมีแนวโน้มที่จะถูกชักนำให้มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ง่าย ซึ่งการเห็นเพื่อนมีคูรัก การคบเพศตรงข้ามกลายเป็นแฟชั่นในกลุ่ม ทำให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบตามมา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิमित มั่งมีทรัพย์ (2542: 34) ที่พบว่า วัยรุ่นในกลุ่มเดียวกันที่ไม่มีคูรักหรือไม่มีเพศตรงข้ามสนใจเกิดความด้อยค่า

พฤติกรรมการอยู่ตามลำพังกับเพศตรงข้าม
พฤติกรรมการอยู่ตามลำพังกับเพื่อนต่างเพศ จะพบว่าหญิงวัยรุ่นส่วนใหญ่อยู่ใกล้ชิดกับคนรัก โดยไม่คาดคิดว่าจะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจักรกฤษณ์ พิญาพวงค์ (2544 : 26) ที่พบว่าการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของนักศึกษาหญิงมักมีโดยไม่คาดคิดมาก่อน โดยพบว่าเมื่อฝ่ายชายเริ่มสัมผัสร่างกาย ฝ่ายหญิงจะไม่กล้าปฏิเสธ และยินยอมมีเพศสัมพันธ์ จากประเด็นดังกล่าวพบว่าวัยรุ่นหญิงยังขาดการเรียนรู้เรื่องรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชาย ตามทฤษฎีบทบาทหญิงชายและความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชาย (Gender role and Gender relationship) ซึ่งมุมมองของเพศชายและเพศหญิงเรื่องการมีเพศสัมพันธ์แตกต่างกันโดยเพศหญิงมองความหมายของการมีเพศสัมพันธ์ว่าเพื่อต้องการมัดใจ หรือเพื่อความรักจึงแสดงความรักผ่านการมีเพศสัมพันธ์ ในส่วนมุมมองเพศชายเป็นการตอบสนองความต้องการทางเพศของตน นอกจากนี้การขาดทักษะการต่อรองของเพศหญิง การเปิดโอกาสให้อยู่ในที่ลับตาบ่อยครั้งก็เป็น

สาเหตุให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์ เนื่องจากการถูกชักจูงหรืออยู่ในสถานการณ์ สิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกทางเพศ

พฤติกรรมป้องกันและการคุมกำเนิด พฤติกรรมป้องกันและการคุมกำเนิด วัยรุ่นส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ที่ถูกต้องเรื่องการป้องกันและการคุมกำเนิด เนื่องจากวัยรุ่นยังไม่ให้ความสนใจในการเรียนเรื่องเพศศึกษา ไม่สามารถนำมาใช้ได้จริง ซึ่งจากการศึกษาของกมลวรรณ ศรีเจริญจิตร (2547 : 29) เรื่องการปรึกษาปัญหาเพศของวัยรุ่นในเขตเมืองเชียงใหม่ พบว่าปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เพราะไม่ได้ป้องกันเนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศศึกษา นอกจากนี้การที่วัยรุ่นคิดว่าไม่ได้ป้องกันเพียงครั้งเดียวไม่น่าเป็นไร ทำให้ไม่ได้มีการป้องกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกมลชนก เทพสิทธิ์า และคณะ (2545 : 23) ที่พบว่า หญิงวัยรุ่นมีแนวโน้มการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับคนรักลดลง เพราะเข้าใจว่าอายุน้อยร่างกายยังไม่เหมาะสมที่จะตั้งครรภ์ได้ และยังเข้าใจว่าการไม่ได้ป้องกันเมื่อมีเพศสัมพันธ์เพียงแค่ครั้งเดียวจะมีการตั้งครรภ์เกิดขึ้นได้ ซึ่งการมีพฤติกรรมดังกล่าวทำให้มีโอกาสเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ (Gubhaju, 2002)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. บิดา-มารดา และผู้ปกครอง ควรสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว เพื่อเป็นเกราะป้องกันปัญหา รวมถึงการมีรูปแบบการเลี้ยงดูบุตรอย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้เด็กวัยรุ่นสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างดีและมีความสุข ไม่มีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคม นอกจากนี้ควรสังเกตและสอดส่องดูแลในเรื่องพฤติกรรมทางเพศ การใช้สื่อที่ไม่ถูกต้อง โดยผู้ปกครองควรมีการตรวจสอบพฤติกรรมทั้งที่บ้านและสอบถามพฤติกรรมจากโรงเรียนเพื่อร่วมกันแก้ปัญหา

ควรมีการกำหนดขอบเขตเสรีภาพในการคบเพื่อนต่างเพศอย่างเหมาะสมเพื่อป้องกันการเกิดปัญหาเรื่องเพศ รวมทั้งควรมีการให้คำแนะนำเรื่องเพศอย่างถูกต้อง

2. ครูและโรงเรียนควรเน้นการส่งเสริมให้มีการประสานงานระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองเพื่อทราบถึงพฤติกรรมเพื่อหาแนวทางร่วมกันแก้ไขอย่างถูกต้องเหมาะสม ควรจัดให้มีช่องทางเพื่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองในการประสานความร่วมมือกันแก้ปัญหา การส่งเสริมด้านครูแนะแนวในโรงเรียนเพื่อเป็นที่ปรึกษาให้กับเด็กวัยรุ่นในโรงเรียน การสอดส่องพฤติกรรมเด็กกลุ่มเสี่ยง พฤติกรรมการใช้สื่อที่ไม่ถูกต้องในโรงเรียนเพื่อหาทางป้องกันปัญหาทางเพศ และต้องให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องเพศศึกษา ทักษะชีวิต บทบาทหญิงชาย ความสัมพันธ์หญิงชาย และการเสริมสร้างทักษะการปฏิเสธของวัยรุ่นหญิง

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับชีวิตหลังการตั้งครรภ์และมีบุตรของวัยรุ่น เพื่อทราบถึงพฤติกรรมการดำเนินชีวิต และปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการตั้งครรภ์วัยรุ่นมากยิ่งขึ้น

2. ควรทำการศึกษาวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับรูปแบบการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องเพศศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ ทั้งในระดับชุมชน โรงเรียน และในครอบครัว โดยมีการสองแทรกเนื้อหาในเรื่องของปัญหา และผลกระทบที่เกิดจากการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ให้ครอบครัวและชุมชนรับทราบเพื่อให้เกิดความตระหนักในปัญหาและการป้องกันไม่ให้เกิดการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสบการณ์การสอนเพศศึกษาในบิดา - มารดาที่มีบุตรวัยรุ่น เพื่อสื่อสาร/ถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิต เรื่องเพศให้กับบุตรวัยรุ่น โดยเฉพาะบุตรเพศหญิง

บรรณานุกรม

- กมลชนก เทพลีธา และคณะ. (2545). “การเฝ้าระวังพฤติกรรมต่อการติดเชื้อสเตรปโตค็อกคัสกลุ่มบีที่ 5 สังกัดกรมสามัญศึกษาใน 20 จังหวัด รอบที่ 7 พ.ศ. 2544.” วารสารโรคเอดส์. 14,93-103.
- กมลวรรณ ศรีเจริญจิตร. (2547). การศึกษาปัญหาทางเพศของวัยรุ่นในเขตเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษานอกระบบ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2549). การสำรวจพฤติกรรมทางเพศและการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น. [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 20 มีนาคม 2553. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaifamily Mahidol.ac.th>.
- กิตติพัฒน์ นนทปัทมเดช. (2546). การวิจัยเชิงคุณภาพในสวัสดิการสังคม: แนวคิดและวิธีวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิราภรณ์ พิมพ์ใจใส. (2550). ปัญหาเพศศึกษาในเด็กวัยรุ่น. วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน. 13,2 (พฤษภาคม - สิงหาคม) : 108-122.
- จักรกฤษณ์ พิณญาพวงศ์. (2544). “การรับรู้บทบาทหญิงชายและการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับอนามัยเจริญพันธุ์ของนักเรียนชายและหญิง ระดับอุดมศึกษา จังหวัดอุดรธานี.” ในบุปผา รัตมี และจรรยา เศรษฐบุตร (บรรณาธิการ). รายงานการวิจัย โครงการพัฒนาวิจัย เพศภาวะ มิติทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์ (หน้า 54-127). นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จันทร์จิตา พุกษานานนท์, 2537. “Adolescent Sexual Health.” (2545). ในบัวทิพย์ ใจตรงดี. ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิง. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลสตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จันทร์แรม ทองสิริ. (2539). พฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นในอำเภอเมืองจังหวัดน่าน. โครงการค้นคว้าแบบอิสระปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฉวีวรรณ ธรรมชาติ และคณะ. (2441). การศึกษาลักษณะสำคัญของมารดา ที่มีบุตรคนแรก ขณะอายุต่ำกว่า 20 ปี จังหวัดนครพนม. วารสารการส่งเสริมสุขภาพ และอนามัยสิ่งแวดล้อม. 21,4 (ตุลาคม - ธันวาคม).
- ชัยญา ดิษเจริญ. (2548). การสื่อสารระหว่างบิดามารดากับสตรีวัยรุ่น และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของสตรีวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณัฏฐา ถาวร. (2545). การเปรียบเทียบการเรียนรู้เรื่องเพศของเด็กผ่านการสร้างสัญญาณทางเพศในหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นกับแบบเรียนเพศศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและสถิติการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นภาพร หะวานนท์. (2542). ปัญหาของวัยรุ่นและการทำแท้ง. ในพิมพ์วัลย์ บุญมงคล, นิรณัฐ สันทนต์ และกันตณีย์ เรืองสอน, บรรณาธิการ. รื้อสร้างองค์ความรู้ผู้หญิงกับสุขภาพ (หน้า 77-107). กรุงเทพฯ : เจเนเดอร์เพรส.
- นิมิต มั่งมีทรัพย์. (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างเพศและเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - เมษายน) ๒๕๕๕

- พรพิมล ภูมิฤทธิกุล. (2552). พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของมารดาวัยรุ่นในจังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มานี ปิยะอนันต์ และคณะ. (2548). สถิติศาสตร์รามธิบดี 2. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ บริษัท พี เอ ลีฟวิ่ง จำกัด.
- สิริวรรณ ธีรบุญผล. (2548). ค่านิยมทางเพศ และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของสตรีวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลสตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุพินดา ชัยวิทย์. (2551). เพศวิถีของวัยรุ่นหญิง. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- แสงอัมพา บำรุงธรรม. (2543). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อรสม สุทธิสาคร. (2545). เด็กไทยพันธุ์ใหม่วัย X. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สารคดี.
- Flywelling, R., and Bauman, K. (1990). Family structure as a predictor of initial substance use and sexual intercourse in early adolescence. *Journal of Marriage and the Family*. 52 : 171-181.
- Gubhaju, B.B. (2002). Adolescent Reproductive Health in Asia. *Asia - Pacific Population Journal*, 17 (4) : 76-119.
- Koch, T. (1995). Interpretive approaches in nursing research : The influence of Husserl and Heidegger. *Journal of Advanced Nursing*. 21(5) : 827-836.
- Neinstein, L.S., and Anderson, M.M. (1996). Adolescent sexuality. In L.S. Neinstein (ed.), *Adolescent health care: A practical guide*. 3rded. (pp.571 - 603). Philadelphia : Lippincott Williams and Wilkins.
- Streubert, H.J., and Carpenter, D.R. (2002). *Qualitative research in nursing : Advancing the humanistic imperative*. 3rd ed. Philadelphia : Lippincott Williams and Wilkins.
- Welton, D. (2003). *The New Husserl : A Critical Reader*. Bloomington : Indiana University Press.

